

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

Протокол № 3 від 24.12.2024

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

КЗ «ЗСЗШ «Світанок»

Катерина ЦАРІКОВА

24.12.2024р.

ПОЛОЖЕННЯ

про антибулінгову політику
комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-
інтернат «Світанок» Запорізької обласної ради

I. Загальні положення

Основним завданням сучасної школи, що підтверджується й поширюється Міністерством освіти і науки України та Міжнародною організацією ЮНІСЕФ є створення нового освітнього простору, головними засадами якого є безпечне навчальне середовище та забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) вимагає реформування існуючого алгоритму розвивальної, корекційної та профілактичної роботи, адже дуже часто в освітніх закладах постає проблема булінгу та порушення норм поведінки учнями, що не дозволяє в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів.

Це Положення визначає основні засади діяльності закладу для забезпечення антибулінгової політики, яка складається з комплексу заходів із запобігання, профілактики та попередження булінгу та інших форм насилля у Запорізькій спеціальній школі «Світанок». Антибулінгова політика відповідає чинному законодавству та спирається на Статут, Кодекс честі світанкової родини учасників освітнього процесу. Політика запобігання булінгу є комплексною і охоплює усіх учасників освітнього процесу. Її засади формулюються так:

- будь-які прояви булінгу є неприпустимими;

- кожен має почувати захищеним;
- надання підтримки усім працівникам закладу для створення ними позитивної атмосфери задля попередження булінгу (цькування);
- будь які прояви булінгу будуть розглядатися дуже уважно та серйозно;
- постійний моніторинг виконання та регулярний перегляд антибулінгової політики;
- успішність виконання антибулінгової політики – це питання кожного у закладі освіти;
- Антибулінгова політика передбачає співпрацю з територіальними органами Національної поліції, службою по справам дітей тощо;
- умовою успішності антибулінгової політики є залучення батьків або їх законних представників до її побудови.

Положення про антибулінгову політику складається робочою групою, ухвалюється педагогічною радою, затверджується директором та оприлюднюється на веб-сайті закладу освіти.

Кожен працівник спеціальної школи має знати про антибулінгову політику та неухильно дотримуватись правил та процедур нею встановлених.

II. Основні поняття

Булінг (знущання, цькування, залякування) – це умисна, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили. Булінг проявляється в багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми булінгу, а також кіберзалякування. Особливою ознакою булінгу є довготривале відторгнення дитини її соціальним оточенням (за визначенням Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству від 7.12.2017 року №2229»).

Вербальний булінг: словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу тощо).

Фізичний булінг: фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Соціальний булінг: соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапези за обіднім столом, гри, заняття спортом чи громадській діяльності.

Кіберзалякування: кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

III. Реагування та протидія булінгу

Правила, що регулюють відносини між адміністрацією школи-інтернату, педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками та місцевою громадою сформовані відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» № 1646 від 28.12.2019 р., викладені у Порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькуванню)

ПОРЯДОК

подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькуванню) в Запорізькій спеціальній школі «Світанок»

Загальні питання

1. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники спеціальної школи «Світанок» та інші особи.
2. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
3. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному

насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти директору закладу.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу(цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту школи-інтернату отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор або його заступник.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).

6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.
7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.
8. Розгляд Заяв здійснює директор з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначено практичного психолога спеціальної школи Тетяну Гольцеву.
2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення директора.
3. Відповідальна особа призначається наказом директора.
4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви директор видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.
2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.
4. Комісія створюється наказом директора спеціальної школи «Світанок».
5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (в обов'язковому порядку заступник директора з виховної роботи, практичний психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, директор та інші заінтересовані особи.
6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.
7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то

директор освітнього закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.

8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор має повідомити постраждалому.

9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

11. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.
4. За результатами розслідування протягом 1 робочих дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше чим через 3 робочих дні після створення Комісії.
5. Директор зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу

1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі – Заходи).

2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи Оленою Шамрай у взаємодії з практичним психологом Тетяною Гольцевою та соціальним педагогом Анастасією Сушко спеціальної школи «Світанок» та затверджуються директором закладу освіти Катериною Шаріковою..

3. З метою виконання Заходів можна запроваджувати консультаційні години у практичного психолога, інформаційно-профілактичні заходи – години у соціального педагога, створювати скриньки довіри, оприлюднювати телефони довіри тощо.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

IV. Алгоритм щодо попередження булінгу

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.
2. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Запровадження системи правових знань, навичок безпечної поведінки та толерантного відношення до оточуючих під час освітнього процесу та у форматі позаурочної роботи.

4. Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
5. Ознайомлення учителів, вихователів, працівників освітнього закладу, батьків та дітей з інформацією про прояви насильства та його наслідки.
6. Батьківські збори – це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, вихователів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання та розвитку.
7. Консультації – форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
8. Психолого-педагогічний консилиум – форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, вихователів, батьків, самого учня; тренінги.
9. Проведення тренінгів спілкування, розвиток навичок мирного розв’язання конфліктів, навчання методикам аутотренінгу, формування навичок самоконтролю для успішного попередження та протидії насильству.

V. Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1. Директор спеціальної школи «Світанок» призначає уповноважену особу відповідальну за реалізацію антибулінгової політики.
2. Призначена особа відповідає за реалізацією антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо її порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до антибулінгової політики.
3. Кожен рік відповідальна особа організує проведення загального моніторингу рівня виконання вимог антибулінгової політики працівниками та учнями закладу.

4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники та учні закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території спеціальної школи.
5. На основі результатів анкетування відповідальна особа раз на рік має підготувати звіт та передати його директору.
6. Враховуючи результати моніторингу, директор вносить необхідні зміни до антибулінгової політики та ознайомлює з ними працівників.

Функціональні обов'язки особи відповідальної за моніторинг

1. Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них;
2. Організація не рідше ніж один раз на рік загального моніторингу та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Для цього можна використовувати метод анкетування, опитування тощо (зразок додається). Під час проведення такого загального моніторингу працівники мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до Положення та повідомляти про порушення його вимог на території закладу;
3. Підготовка звіту за результатами анкет працівників з пропозиціями щодо внесення можливих змін та подання його директору.
4. Консультування учасників освітнього процесу щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини;
5. Роз'яснення у разі потреби батькам, учням, працівникам питань Положення, надання інформації щодо його зміни.

VI. Індикатори виконання вимог антибулінгової політики

№	Індикатор виконання	Методи збору інформації
1.	Запровадження стратегії антибулінгової політики: - Положення про антибулінгову політику; - План запобігання булінгу на рік; - Кодекс честі світанкової родини; - Алгоритм дій учасників освітнього процесу у випадку виявлення булінгу;	Аналіз документації

	- Зразок заяви	
2.	Оприлюднення стратегії антибулінгової політики на сайті закладу	Веб-сайт закладу http://www.internat1.zp.ua
3.	Наявність осіб, відповідальних за реалізацію антибулінгової політики та проведення моніторингу щодо проблеми	Накази директора
4.	Навчання працівників з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях	Опитування; Сертифікати курсів, тренінгів, вебінарів; Наявність пам'яток.
5.	Інформування батьків щодо антибулінгової політики, з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства, профілактики булінгу та кібербулінгу тощо	Наявність пам'яток, Інформація на сайті та в групі Facebook закладу в соцмережі; Опитування
6.	Виховання правосвідомості учнів, інформування щодо захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет), розвиток навичок продуктивного вирішення конфліктних ситуацій	Плани виховної роботи, Фото звіти заходів на сайті закладу; Опитування; Моніторинг психічних станів.
7.	Залучення представників Національної поліції до інформаційно-просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу.	Журнал відвідування Фото звіти на сайті закладу
8.	Моніторингові дослідження щодо проблеми	Аналітичні довідки за результатами опитування